

Interjú

A megbékélés esélye tízmillió sértett országában

Beszélgetés Kerényi Imrével

2002. június 14. 06:54

Zimonyi Melinda

„Meg kell történnie a kokárdások csendes szabadságharcának. A jobboldal értékrendjének érvényesülnie és intézményesednie kell. Meg kell kapni azt, ami jár” – véli Kerényi Imre, a Madách Színház igazgatója.

- Azt mondta egyszer, hogy a rendszerváltozás előtt jó volt Shakespeare királydrámáit rendezni, mert összekacsinthattak a közönséggel. Szükség van ma is az összekacsintásra?

- Ma más a helyzet, a demokrácia másként működik - az a lázadás azonban egy feloszlófélben lévő diktatúra ellen folyt. Színdarabokon keresztül támadtuk a politikai élet szereplőit, anélkül, hogy összebeszéltünk volna egymással. Egyik kollégám megrendezte a II. Richárdot, és ott Jaruzelskire, a lengyel diktátorra hasonlított a király. Ezt Tóth Dezső miniszterhelyettes nagyon zokon vette, mire egy másik kollégám a következő Shakespeare-darab főszerepét Tóth Dezsőre rendezte, a harmadik pedig azt mondta, hogy Polonius olyan, mint Aczél György. Bírálni kezdtük a hatalmat, amitől nagyon megijedtek. Frusztrálta őket. Én most azért bántom Aczél Endrét, amiért a rendszerváltozás előtt Tóth Dezsőt vagy Aczél Györgyöt bántottam. Most ugyanez a feladat, csak nem a színházban csinálom, hanem újságcikkekben.

- Nem fél, hogy ez az állásába kerülhet?

- Szerintem maradhatnék a Madách Színház élén, de ha az MSZP fogja ősztől kormányozni a fővárost, fel fogom ajánlani a lemondásomat. Ha viszont MSZP-SZDSZ koalíció jön, akkor lemondok. Nem akarok még négy évig velük működni. Nem gyönyörködtet ez a lehetőség, mert nem értünk egyet egymással, amelyből állandó lökdösődés támad. Márpedig a Madách Színházat nem vagyok hajlandó mindennek kiszolgáltatni. Sokkal nagyobb érték annál.

- Az elmúlt években mégis velük kellett együttműködnie.

- Tizenkét évig türtem, mostanra meguntam. Azt akarják például, hogy a Madách Színház közhasznú társaság legyen, én viszont nem akarom. Január elsején meg kellett volna csinálnom a kht.-t, aminek az lett volna a vége, hogy a főváros jelenlegi kulturális bizottságából három vagy öt ember felügyelőbizottsági tag lett volna. Azaz azt várták, hogy nevezek ki

magam fölé öt levitézlett politikust - még az önkormányzati választások előtt. Én ezzel nem értek egyet. Nem értek egyet azzal, hogy minél több kulturális intézményből kht. legyen, s hogy azokban felügyelőbizottsági tagok lehessenek. Tulajdonképpen csak ezért gyártaná ez az MSZP-SZDSZ vezetésű főváros a kht.-ket.

- Más fővárosi színházban azonban ez már megvalósult.

- Azzal sem értek egyet. A Thália Színház felügyelőbizottságának elnöke a Fővárosi Önkormányzat kulturális bizottságának elnöke. Nekem ez a trend nem rokonszenves. Ez olyan konfrontáció, amelyért engem már megbüntettek, hiszen szerződést szegtem. Ez egy háború, amelyben az ember akkor cselekszik bölcsen, ha levonja a konzekvenciákat: ha ugyanazok vannak hatalmon, és azonosak önmagukkal, akkor én lemondok. Ha egy más összeállítású baloldali koalíció vezeti a fővárost, akkor csak felajánlom a lemondásomat. Ha pedig Schmitt Pál nyer, akkor nem lesz semmi baj.

- Ön részt vett nemrégiben Schmitt Pál „zászlóbontásán”.

- Igen, mert azt gondolom, hogy Schmitt Pál tudna városatya lenni. Demszky Gábor az elmúlt tizenkét évben egy pillanatig sem volt városatya, ezért kell őt leváltani. Egyébként úgy látom, hogy az önkormányzati törvényt meg kell változtatni. Római pápának lenni életfogytiglani foglalkozás, az Egyesült Államok elnöke azonban csak két ciklust tölthet ki. Én nagyon helytelennek tartom, hogy Budapesten valaki főpolgármester lehet akár három-négy cikluson keresztül is. Demszky Gábor személye valahol az amerikai elnök és a római pápa között lebeg. Ha Demszky még négy évet maga alá tud gyűrni, akkor azt fogja ismételni, amit eddig csinált. Majd a szavazópolgárok eldöntik, hogy változást akarnak-e vagy ezt a helyzetet akarják újratermelni.

- Mihez kezd, ha mégis a jelenlegi koalíció nyer?

- Az önkormányzati választások után szeretnék egy szellemi kört szervezni, ahol az árok két partján álló értelmiségiek végre szóbaállnak egymással.

- Hogyan képzei ezt a szellemi kört?

- Mindkét táborban meg lehet találni azokat az embereket, akik tudnak és akarnak a sérelmeikről beszélni. Ez eddig csak kis baráti körökben történt meg, most azonban egyfajta szellemi teadélután keretében kellene elkezdenni erről beszélgetni. Meg kell találni azokat a mérvadó értelmiségieket, akiknek ez a kérdés fontos, és akik azt akarják, hogy kompromisszum jöjjön létre. Sajnos ennek van egy nagyon utálatos

bevezetése: listába kell szedni a sérelmeket. Tőlem például **Eörsi Istvánnak** és Spiró Györgynek bocsánatot kell kérnie. Nem tőlem, Kerényi Imrétől, hanem tőlem, Magyarországon lakó magyartól. És fordítva: biztos vagyok benne, hogy ifjabb Hegedűs lelkésznek is bocsánatot kell kérnie valakitől.

- Hol talál ehhez „szövetségest”?

- Van egy olyan romantikus álmom arról, hogy értelmiségi körökben ez létrejöhet. Egész biztos, hogy megvannak azok az értelmiségiek itt is és ott is, akik képesek arra, hogy a saját táborukat is moderálják. Nekik kellene megtalálniuk egymást. És ha a sérelmeket összeírjuk, lehet, hogy a végén eljutunk egy etikai minimum megfogalmazásáig, amelyet a békés egymás mellett élés jegyében mind a két félnek ajánlott betartani.

- Biztos benne, hogy ez megvalósítható?

- Mind a két tábornak mérsékelnie kell önmagát, de a ballib tábornak most egy kicsit erősebben, mert elgaloppírozták magukat, és egyszerűen bántják a magyarokat. Nem lehet reggeltől estig ezer égi és földi csatornán keresztül bántani a magyarokat! Ezt abba kell hagyni és ehhez közöttük kell szövetségeseket találni. Hogy aztán hajlandó-e **Eörsi** és Spiró eljönni, nem tudom, de el kellene jönniük. Ezzel foglalkozni kell, s ne tegyünk úgy, mintha nem lenne probléma.

- Hisz abban, hogy Magyarországon bárki bocsánatot kér a másik oldaltól?

- Vallai Péter kollégám nemrégiben nagyon bölcsen azt mondta, hogy ebben az országban tízmillió sértett él. Ez így igaz, és ezért kell foglalkozni a sérelmekkel. Azokat a honfitársainkat pedig, akik ezekkel a sérelmekkel nem akarnak foglalkozni, rá kell kényszeríteni. Ők azért nem akarnak foglalkozni vele, mert számukra ez így nagyon kényelmes. Ezt a kényelmes állapotot azonban meg kell támadni, és le kell rombolni - egyszerűen kényszeríteni kell őket arra, hogy viselkedjenek rendesebben.

- Ez azonban újabb sérelmeket szülhet.

- Ez egy két részre szakadt ország, és ennek a két résznek, két országnak meg kell mérkőznie. Nagyon fontosnak tartom hangsúlyozni a két ország tényét, hiszen sokan így élik meg ezt Magyarországon. Ne tegyünk úgy, mintha nem így lenne. Ha úgy teszünk, az nagyon kényelmes a ballibnak, és egyúttal a mi vereségünket jelenti. Két országban élünk. Aki kitűzi a kokárdát, az ilyen értékrend, aki nem, az olyan értékrend. Meg kell mérkőznie ennek a két értékrendnek, meg kell történnie a kokárdások csendes szabadságharcának. A jobboldal értékrendjének érvényesülnie és intézményesednie kell. Meg kell kapni azt, ami jár!